Cultural

Jordi Clapés: "Amb En Patufet, petits i grans es distreien tot aprenent a llegir en català"

20/09/2017
Federació Ateneus de Catalunya
Autor/a: Marta Rius

Jordi Clapés, comissari de l'exposició "Patufets i tebeos".

L'exposició es pot visitar fins al 15 d'octubre a La Casa d'Entremesos.

TBO, edició col·leccionista (1972).

ANY I — BARCELONA 3 JANER 1904 — NÚM. 1

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Rambla de las Flors, 11
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Cataluya: un any. . . 3 pessetas
Idem: un semestre. . 2 íd.
Extranger: un any. . . 5 íd.

Primer "En Patufet" (1904).

Patufets i tebeos, revistes infantils i juvenils que ja no s'editen.

Jordi Clapés: "Amb En Patufet, petits i grans es distreien tot aprenent a llegir en català"

20/09/2017
Autor/a: Marta Rius

Federació Ateneus de Catalunya

Resum:
Les dues revistes infantils i juvenils històriques a Catalunya, En Patufet i TBO, són el leit motiv d'una exposició visitable a La Casa d'Entremesos fins al 15 d'octubre.

“Faria una entremaliadura cada setmana” era el subtítol de portada de la revista infantil il·lustrada **“En Patufet”**. Escrita en català, va tenir dos períodes de publicació: entre 1904 i 1938 i entre 1968 i 1973 (amb la capçalera “Patufet”). Va tenir una gran popularitat, fins al punt que la paraula patufet es feia servir per a designar genèricament les revistes il·lustrades infantils, actualment anomenades còmics. Ha estat el setmanari en llengua catalana amb més tirada de la història, amb 65.000 exemplars i 325.000 lectors setmanals.

D’altra banda, **"TBO"** va ser una revista de còmics infantils catalana escrita en castellà, que va aparèixer fa un segle, el 1917 i es va publicar, amb interrupcions, fins al 1998. Va tenir una gran importància en la història del còmic espanyol, fins al punt que del títol de la revista va sorgir el terme “tebeo”, com a sinònim d’”historieta”. Especialment influents van ser algunes de les seves sèries, com La familia Ulises, de Benejam, o Els grans invents del TBO. Se'n van editar quatre números extraordinaris en català a finals de la dècada dels 1970.

L’Esbart Català de Dansaires junt a l’Escola Sant Nicolau de Sabadell han produït l’exposició “Patufets i tebeos. Les revistes infantils i juvenils a Catalunya” que es pot visitar a la Sala d’Actes de La Casa dels Entremesos (Plaça de les Beates, 2 Barcelona) fins al 15 d’octubre.

Jordi Clapés, és ninotaire, professor de dibuix a l'Escola Sant Nicolau de Sabadell i comissari de l'exposició "Patufets i tebeos":

Què va aportar la revista “En Patufet” als infants i joves catalans de la dècada dels seixanta-setanta del s. XX?

La reaparició del Patufet el desembre de 1968 marcava el retorn a la normalitat pel que fa a l’ús del català en temps del franquisme. Però també va ser molt important la primera vegada que es va publicar l’any 1904, ja que va cobrir un buit en la cultura i la llengua del nostre país.

"En Patufet" va ser una escola de llengua i cultures catalanes, i de compromís social i amb la natura?

L’escolaritat no fou obligatòria a Espanya fins l’any 1909, i no feia massa anys que es començava a publicar material pensat per als més petits. Així, amb En Patufet, petits i grans es distreien tot aprenent a llegir en català. Els responsables de la publicació també propagaven l’estima per l’entorn, els costums tradicionals i els valors cristians. Un exemple van ser els “Pomells de Joventut” creats per Josep Maria Folch i Torres, que van ser dissolts per la dictadura d’en Primo de Ribera.

> "Pensant amb el públic infantil, van aparèixer publicacions que prioritzaven el gaudi més que la formació (...) la més popular fou el TBO, que es va començar a publicar el 1917"

I la centenària “TBO”?

Pensant amb el públic infantil, van aparèixer publicacions que prioritzaven el gaudi més que la formació. Aquestes revistes estaven farcides d’historietes i la més popular fou el TBO, que es va començar a publicar el 1917. Enguany es fan alguns actes per commemorar aquest centenari. Aquesta exposició també li ret tribut, si bé no és aquesta efemèride el que l’ha motivada.

> "Hi ha un buit molt important, sobretot per la franja de 8 a 14 anys. Malauradament hi ha un patrimoni molt interessant per a ells que, senzillament, desconeixen".

Segueixen vigents les propostes d’aquestes revistes per als infants i joves d’avui?

De l’època daurada dels tebeos i els patufets en sobreviu només el Cavall Fort, que sempre ha prioritzat la vessant formativa de l’infant. Però hi ha iniciatives heroiques que intenten recollir el testimoni com la revista Amaníaco, feta

a Barcelona per lectors de tebeos que ara en dibuixen, amb la voluntat de continuar la tradició. Certament es publiquen àlbums recopilatoris i d'aventures llargues de personatges coneguts. Però pel que fa al tipus de publicació de què parlem hi ha un buit molt important, sobretot per la franja de 8 a 14 anys. Malauradament hi ha un patrimoni molt interessant per a ells que, senzillament, desconeixen.

L'alumnat de l'Escola Sant Nicolau de Sabadell ha treballat les dues revistes a classe. Quines impressions s'han endut?

L'origen de l'exposició se situa a la classe de Dibuix de l'ESO. En treballar la historieta es parla dels tebeos i dels patufets, però actualment els nois i noies els desconeixen. Aleshores vam pensar en treballar el tema amb ells i, fruit del seu treball, muntar una exposició que fos itinerant per donar-ho a conèixer al màxim d'infants possible. Els petits han realitzat les figures que coronen l'exposició, els grans han preparat el material sobre la imatgeria popular i un mural per fer-se fotos amb el Patufet i el Zipi i Zape, i tots els treballs recollits s'han recopilat en una publicació, El tebeo de l'exposició.

Aureli Capmany, un dels primers responsables de l'Esbart Català de Dansaires, va fundar En Patufet.

Quina relació hi ha entre l'exposició i l'Esbart Català de Dansaires?

A l'Escola Sant Nicolau ens satisfà especialment poder exposar "Patufets i tebeos" a la seu de l'Esbart Català de Dansaires, ja que un dels primers responsables d'aquest esbart pioner va ser l'Aureli Capmany. I va ser ell també el que va fundar la primera publicació pensada per als infants: En Patufet.

Etiquetes: Llengua i literatura, En Patufet, Jordi Clapés, Esbart Català de Dansaires, casa dels entremesos, esbarts, cultura popular i tradicional, revistes

URL d'origen: https://xarxanet.org/cultural/noticies/jordi-clapes-amb-en-patufet-petits-i-grans-es-distreien-tot-aprenent-llegir-en